

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz:
estrategietarako abiaburuak

Andres Urrutia

www.euskaltzaindia.net

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (I)

1. Hitz-ordena. Erabilera estrategikoak (HOEE): liburu baten inguruan.

1.1. Liburuaren xedea.

“Behinola ondutako euskararen batasuna, askoren ustez, zerbait egina da eta, nonbait, betiko finkatua, hizkuntzak aldaezinak balira bezalaxe. Euskaltzaindiaren Corpus batzordeak, aitzitik, euskararen batasuna bestela ikusten du. Hain zuzen ere, etengabeko ibilian dabilen hizkuntzaren barnean. Oinarriak jarri baziren ere, oraintxe ari da mamitzen eta gauzatzen oinarrion garatzea eta egiztatzea, oinarri haiek uneoro ezartzen baitira, gizarte garaikide batek dituen hizkuntza-eskakizunak aintzat hartu eta horiexei erantzun aproposak eman behar zaizkienean. Testu-antolatzaileak, beraz, lehena: hitz-ordena, aldi, oraingoa. Bi-biotan, hala ere, erabilera estrategikoa, estrategia horretan baitago gakoa, oraingo eta geroko euskara moldatzeko.”

1.2. Liburuaren edukia: performatiboak edo gauzatzaileak.

“2.4. Gauzatzaileak eta performatiboak

Sekuentzia hauek dira teoriaren aldetik gutxien landuak (Esnal, 2009: 33-39).

Testu hauek, behar diren testuinguruetan eta baldintzetan erabilia, esan ez ezik, egin egiten dute, gauzatu: bataiatu, barkatu, ezkondu, agindu (ebatzi, arautu...), apustu egin, testamentuz utzi... (Austin, 1962).

Formaz, aditz gauzatzailea dute muin –aditzak esaten duena egiten du testuak-, eta lehen pertsonan joan obi da, indikatibo orainaldian, eta –T(Z)EN atzizkia.”

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (II)

2. Performatibo juridikoak HOEEEn

2.1. Legea, administrazioa eta abar...

*“Horren harira, testu gauzatzailleak edo performatiboak dira bandoak, ziurtagiriak... eta , jakina, administrazio lege, xedapen eta ebazpenak ere. Are gehiago, testu horiek osorik dira performatibo, nahiz eta berez esaldi bakarra soilik aditzez osatutako esaldia- izan formaz halakoa: **agintzen dut, xedatzen dut, ebazten dut.**”*

2.2. Horri buruzko azalpena

“Gauzatzailleak dira, orobat, eta oso arruntak lege eta administrazio- testuetan, agindua ezartzen dutenak modu mugagabe batez eta manu orokorra ezarriaz. Horretarako, bistan da, esku-eskura dago lege-kontuetan erabiltzen den silogismo hirukoitza –hots: egitateak, lege-manu, ondorio juridikoak-, balio performatiboaren bidez, errealitatean egon daitekeen adostasuna zerbait ondoriotsu (kontratua, testamentua...) bihurtzeko. Esaterako honela dio, euskarazko bertsioan, Kode Zibilaren 1254. artikulua (Zenbaiten artean, 2007: 552):

*Kontratua **bada izan**, pertsona bat edo gehiago ados daudenetik, beste pertsona bati edo batzuei begira, euren burua gauzaren bat ematera edo zerbitzuren bat egitera bahartzeko.*

Berriro ere, esaldiaren aurrean dago kokatuta aditza.”

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (III)

3. Performatibitatea: zer eta zeri (I)

3.1. Austin: *How to do things with words (Quand dire, c'est faire)*

(Austin, 1962: 61)

“Moreover, the verb which seem, on grounds of vocabulary, to be specially performative verbs serve the special purpose of making explicit (which is not the same as stating of describing) what precise action it is that is being performed by the issuing of the utterance: other words which seem to have a special performative function (and indeed have it), such as “guilty”, “off-side”, &c., do so because, in so far as and when they are linked in “origin” with these special explicit performative verbs like “promise”, “pronounce”, “find”, &c.”

(Austin, 1962: 57)

“Well, is the use of the first person singular and of the present indicative active, so called, essential to a performative utterance? We need not waste our time on the obvious exception of the first person plural, “we promise...”, “we consent”, &c. There are more important and obvious exceptions all over the place (some of which have already been alluded to in passing).

A very common and important type of, one would think, indubitable performative has the verb in the second or third person (singular or plural) and the verb in the passive voice: so person and voice anyway are not essential. Some examples of this type are:

(1) *You are hereby authorized to pay...*

(2) *Passengers are warned to cross the track by the bridge only.*

Indeed the verb may even be “impersonal” in such cases with the passive, for example:

(3) *Notice is hereby given that trespassers will be prosecuted.”*

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (IV)

3. Performatibitatea: zer eta zeri (II)

3.2. Performatibitatea zuzenbidean

(Grzegorzcyk, 1974: 241)

“En guise de conclusion, soulignons que nous nous sommes concentrés, dans cet article, sur un phénomène précis du langage du droit: l’affirmation performative. Nous considérons en effet qu’elle joue un rôle primordial dans la vie du droit, et tout spécialement dans l’action des juges. Cela ne signifie pas pour autant que le rôle du performatif dans le langage juridique se limite à l’attribution de la responsabilité et des droits. Les performatifs –qui sont énoncés par le législateur et qui créent les normes- constituent un autre domaine, très important, qui dépasse le cadre de notre article et que nous nous proposons d’examiner ailleurs.”

3.3. Performatibitatea eta araua

(Conte, 1994: 249)

“(i) è thetica (dal greco “thésis” «atto di posizione») la performatività delle enunciazioni che attuano uno stato di cose (esempio: l’enunciazione dell’enunciato “L’interdetto ha il domicilio del tutore”);

(ii) è athetica (ossia non-thetica) la performatività delle enunciazioni che attuano non uno stato di cose, ma un atto (esempio: l’enunciazione dell’enunciato “Io ti ringrazio”, la quale non attua alcuno stato di cose ma semplicemente attua quell’atto di ringraziamento, che l’enunciato “Io ti ringrazio” significa).”

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (V)

3. Performatibitatea: zer eta zeri (III).

3.4. Performatibitatea eta diskurtso juridikoa

(Garzone, 2008: 83)

‘Le forme grammaticali che si è constatato essere potenzialmente suscettibili di assumere valore performativo sono di per sé essenzialmente caratterizzate da due componenti semantiche fondamentali, la futuridad e la prescittività, entrambe connaturate al contesto legislativo: la futuridad è connessa al fatto che la statuizione legislativa stabilisca norme da appiimentre la prescittività si lega la fatto che la norma garantisce l’esecuzione delle azioni e/ o la realizzazione degli stati di cose dettati nel testo.’

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (VI)

3. Performatibitatea: zer eta zeri (IV).

3.5. Performatiboak

(Legault, 1977: 315)

“Le performative est donc un acte de communication, impliquant des actions et des réactions de la part des interlocuteurs. Lorsque l’acte est réussi même s’il est insincère, il crée un nouveau fait, un fait institutionnel qui porte le nom de l’acte: la promesse, le commandement, l’avis, etc. Ce fait, dépendant de l’institution du langage, garantit la portée de celui-ci en créant des obligations, soit pour l’émetteur, soit pour l’émetteur et le receveur. Par son effet propre, l’acte performatif se distingue ainsi de la force illocutionnaire et de l’effet perlocutionnaire. Fondamentalement une création institutionnelle, il servira à l’analyse d’autres phénomènes institutionnels tel le droit.”

3.6. Kontratuak

(Legault, 1977: 328)

“La preuve de la structure performative du contrat s’établit dans la mesure où il est possible de démontrer que cette institution légale reprend les règles du performatif. Mais comme dans le cas de la promesse, il faut comprendre le rôle de ces règles dans le cadre de la communication interpersonnelle.”

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (VII)

3. Performatibitatea: zer eta zeri (V)

3.7. Legeak (Zigorrezkoak)

(Legault, 1977: 400)

“Les énoncés juridiques du droit criminel révèlent ainsi trois éléments essentiels: 1) le fait (x a obtenu un bien par faux prétexte), 2) l’acte criminel ou l’infraction punissable sur déclaration sommaire de culpabilité, 3) la sanction. La signification des propositions pénales dépend ainsi de la nature de chacun de ces éléments et de leurs relations.

[...]

Ainsi, la proposition pénale prescrit une sanction, bien que sa quotité soit déterminable.

[...]

La clause conditionnelle ne réfère pas seulement à l’infraction concrète de l’individu, mais à celle de la détermination de sa culpabilité par le tribunal.”

3.8. Legeak (Orokorrean)

(Legault, 1977: 440-441)

“D’une part la loi, résultat de l’acte législatif, est normative dans le sens où cette loi prévoit des règles de comportement qui font surgir des obligations et des faits légaux. Mais d’autre part, l’acte législatif semble posséder le pouvoir de créer ces règles de comportement, c’est-à-dire de rendre les règles de comportement obligatoires, de pouvoir, par elles, lier effectivement les gens.”

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (VIII)

3. Performatibitatea: zer eta zeri (VI)

3.9. Epaiak

(Legault, 1977: 462)

“L’activité judiciaire se structure ainsi selon les règles du performatif. Lorsqu’un jugement est rendu, il crée donc quelque chose. Mais ce qu’il crée – l’effet du jugement – semble varier selon la nature du droit en cause dans le procès.”

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (IX)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (I)

4.1. Zuzenbidea eta hizkuntza

(Robles Morchón, 2007: 202)

“Ahora bien, con el derecho nos encontramos ante una situación algo diferente al de las ciencias naturales. El mundo jurídico se parece más al mundo del lenguaje que al de la física, la química o la geometría. En efecto, lo singular en el derecho, al igual que en el lenguaje, adquiere una dimensión relevante que no posee en las ciencias naturales. Una lengua, como el español o el chino, conforman una singularidad cultural, un fenómeno lingüístico peculiar, que ha de ser investigado en sí mismo.”

4.2. Zuzenbidea eta bere hizkuntza

(Robles Morchón, 2007: 226)

“Lo primero que nos enseña la realidad del derecho positivo es que cada ordenamiento viene expresado en uno o varios idiomas oficiales, esto es, en el idioma o los idiomas propios. Cada ordenamiento jurídico se manifiesta verbalmente en su propia lengua. En esto también se parece el derecho a la literatura, con la diferencia, sin embargo, de que en esta última no hay por decirlo así una lengua oficial, sino que de modo natural la literatura de un país está escrita en la lengua que le es propia. Como en el derecho cada ordenamiento se autorregula en todos sus aspectos, sucede así también con la lengua o lenguas que considera propias. Por lo cual una primera diferenciación lingüística entre ordenamientos viene dada por esa diferencia de lenguas. El ordenamiento jurídico español se expresa en español (y en alguna Comunidades Autónomas, también en las lenguas que además del español les son propias), el ordenamiento alemán se manifiesta lingüísticamente en hoch-deutsch (alemán culto), y el ordenamiento jurídico francés lo hace en su propia lengua: la langue française. Este dato de la diferenciación de lenguas oficiales en que se expresa cada ordenamiento puede parecer baladí y creer que no afecta en absoluto a la sagrada unidad de derecho. Sin embargo, nada más lejos de la realidad.”

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (X)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (II)

4.3. Zuzenbide bakoitzak, bere hizkuntza eta kontzeptuak: itzulpen juridikoa (I)

4.3.1. *Performatibitatea eta itzulpen juridikoa, pragmatikaren ikuspegitik*

(Cao, 2007: 21-22)

“As started earlier, law depends upon the performative nature of language. Legal utterances perform acts, creating facts, rights and institutions. Typically, legislation is a prime example of ‘saying as doing’. A statute is a master speech act with each provision constituting individual speech acts. As pointed out, ‘performativity and modality are the linguistic means which express the institutional ideology of the role relationships involved in legislative rule-making’ (Maley 1994: 21). Contracts and wills are other examples of legal speech acts in action. Words in legal language differ in meaning, import and effect depending on who utters them, where and when (Hart 1954). Of these speech acts, a prominent linguistic feature is the frequent use of performative markers. For instance, in English legal documents, ‘may’ and ‘shall’ are extensively employed. Performative verbs such as ‘declare’, ‘announce’, ‘promise’, ‘undertake’, ‘enact’, ‘confer’ and ‘amend’ are also common. Another pragmatic consideration in legal texts contracts, which are often points of legal contention. The courts often have to deal with such linguistic problems in the search for uniform interpretation and legal certainty.”

(Cao, 2007: 115)

“Bowers (1989: 30-31) classifies the illocutionary forces of legislative provisions into (1) facultative language, which confers a right, privilege or power through the use of ‘may’; (2) imperative language, which imposes an obligation to do an act through the use of ‘shall’; and (3) prohibitive language, which imposes an obligation to abstain from doing an act through the use of ‘shall not’. Thus, ‘shall’, ‘may’ and ‘shall not’ are the main legal performative markers in English. In legislative texts, sentences containing such performative markers function as speech acts with the illocutionary forces of permission (may), ordering (shall) or prohibition (shall not).”

(Cao, 2007: 117)

“In short, the importance of legal texts as speech acts goes to very heart of the nature of law, legal language and legal translation. For the legal translator, such understanding, recognition and appreciation are fundamentally important. This is also where legal translation and translation of other text types differ significantly. Translating law involves more than just the choice of phraseology. Words are not just words. They are acts that can and do create facts, affecting society and citizens and producing legal consequences. Legislation, as rule-enacting documents, is a speech act with various illocutionary forces. A legal translator, therefore, needs to have a basic understanding of the nature and function of law in society as such a legal knowledge is essential, not for the purpose of interpreting or applying the law, but to understand the message and re-present it in another language appropriately.”

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XI)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (III)

4.3. Zuzenbide bakoitzak, bere hizkuntza eta kontzeptuak: itzulpen juridikoa (II)

4.3.2. *Itzulpena performatiboaren alorrean*

(Bocquet, 2008: 23)

“Le propre d’une loi est d’ordonner, ou alors de créer des institutions; c’est ce que nous avons appelé plus haut un discours du mode performatif. Ce mode est aussi celui des règlements, quelle qu’en soit la nature ou l’importance dans la hiérarchie des normes, ainsi que des conditions générales des contrats, qui sont édictées par leur utilisateur même. Contrairement au juriste, le traducteur ne se préoccupe pas de savoir à laquelle de ces catégories appartient un texte. Il s’intéresse, en revanche, à une classification fondée sur les critères de la linguistique et de la logique du langage. Cette classification est de nature ternaire, étant donné les fonctions mêmes qui sont dévolues à un texte de nature performative, à savoir: ordonner, définir, créer des institution.”

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XII)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (IV)

4.3. Zuzenbide bakoitzak, bere hizkuntza eta kontzeptuak: itzulpen juridikoa (III)

4.3.2. Itzulpena performatiboaren alorrean

4.3.2.1. *Aginduzko testuak*

(Bocquet, 2008: 24-25)

“Le français, comme l’italien, disposent de plusieurs possibilités d’expression: soit ils emploient l’indicatif présent, ce qui constitue la formule la plus claire et la plus élégante, soit l’indicatif futur dans un usage plus ancien correspondant à la pratique la plus habituelle au temps du Code civil de 1804. Ils peuvent également employer la formule “doit” ou la formule “est tenu (obligé) de”, mais d’autres possibilités existent dans les textes.

[...]

La possibilité d’employer l’indicatif présent (tout comme le futur) pour donner des ordres est une conséquence ultime du caractère performatif du discours législatif. Disant qu’une certaine personne fait quelque chose, le législateur ne décrit pas l’activité de cette personne, mais considère que cette action existe simplement parce qu’il le veut. À cet égard, un exemple particulièrement frappant peut être relevé par la comparaison entre un texte français qui pousse à l’extrême cette possibilité d’user du présent impératif du mode performatif et un texte italien qui exprime une norme équivalente par des moyens plus classiques, étant entendu que l’italien use beaucoup moins volontiers que le français du présent impératif.”

Artículo 360 del Código Civil

El propietario del suelo que hiciere en él, por sí o por otro, plantaciones, construcciones u obras con materiales ajenos, debe abonar su valor; y, si hubiere obrado de mala fe, estará además obligado al resarcimiento de daños y perjuicios. El dueño de los materiales tendrá derecho a retirarlos sólo en el caso de que pueda hacerlo sin menoscabo de la obra construida, o sin que por ello perezcan las plantaciones, construcciones u obras ejecutadas.

Kode Zibilaren 360. artikulua

Lurraren jabeak, berak zuzenean edo beste norbaiti hala eskatuta, lur horretan landaketa, eraikin edo obrak egin baditu inoren gaiekin, horien balioa ordaindu behar du; eta jabeak gaitzaustez jardun badu, kalte-galeren ordaina ere eman beharko du. Gaion ugazabak horiek kentzeko eskubidea du, baldin eta hori egin badaiteke eraikitako obrari inolako kalterik eragin gabe, edo kentze horren ondorioz landaketa, eraikin nahiz obra gauzatuak galtzen ez badira.

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XIII)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (V)

4.3. Zuzenbide bakoitzak, bere hizkuntza eta kontzeptuak: itzulpen juridikoa (IV)

4.3.2. *Itzulpena performatiboaren alorrean*

4.3.2.2. *Definizioak*

(Bocquet, 2008: 27)

“Avant de donner des ordres, la loi doit naturellement dire précisément ce que signifient les mots spéciaux qu’elle emploie, et à qui s’adresse son discours. Certains textes légaux ont donc une fonction essentiellement définitoire.”

Artículo 348 del Código Civil

La propiedad es el derecho de gozar y disponer de una cosa, sin más limitaciones que las establecidas en las leyes.

El propietario tiene acción contra el tenedor y el poseedor de la cosa para reivindicarla.

Kode Zibilaren 348. artikulua

Jabetza da gauzak gozatu eta xedatzeko eskubidea, eta legean ezarritako mugapenak baino ez ditu.

Gauzaren jabeak akzioa du gauza horren ukandunaren eta edukitzailearen aurka, gauza errebindikatzeko.

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XIV)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (VI)

4.3. Zuzenbide bakoitzak, bere hizkuntza eta kontzeptuak: itzulpen juridikoa (V)

4.3.2. *Itzulpena performatiboaren alorrean*

4.3.2.3. *Oinarriak jartzzen dituen testua*

(Bocquet, 2008: 28)

“On peut appeler ces textes des textes de principe. Leur fonction est essentiellement de créer une institution, et les ordres qu’ils donnent ne sont qu’implicites et sont, en réalité, contenus dans d’autres dispositions légales auxquelles les textes de cette nature renvoient.

Les textes définitoires et les textes de principe sont rédigés, en français, en italien et en allemand, à l’indicatif présent. Cet emploi présente parfois quelque ambiguïté en français, et parfois en italien, parce que l’indicatif présent est également un des modes d’expression de l’ordre (comme précisé plus haut).”

Artículo 315 del Código Civil

La mayor edad empieza a los dieciocho años cumplidos.
Para el cómputo de los años de la mayoría de edad se incluirá completo el día del nacimiento.

Kode Zibilaren 315. artikulua

Adin-nagusitasuna hasten da hemezortzi urte betetakoan.
Adin-nagusitasunaren urteak zenbatzeko, jaioteguna aintzat hartu behar da oso-osorik.

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XV)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (VII)

4.3. Zuzenbide bakoitzak, bere hizkuntza eta kontzeptuak: itzulpen juridikoa (VI)

4.3.2. Itzulpena performatiboaren alorrean

4.3.2.4. Zigor Kodea

(Bocquet, 2008: 28-29)

“Concertant les ordres donnés par la loi, on ne saurait oublier de se référer aux ordres les plus impératifs qui puissent exister dans le monde juridique, à savoir: les ordres de droit pénal. La particularité de ces ordres est de n’être jamais directement exprimés: ce sont des ordres implicites et paradoxaux.

[...]

On aura remarqué avec les exemples qui précèdent que le législateur français donne ses ordres, que nous avons qualifiés d’implicites et paradoxaux, en désignant une personne comme l’auteur potentiel de l’acte décrit et en la menaçant d’une peine déterminée, la peine dite “celui qui, quinconque, toute personne”, etc. Cette technique a également été choisie pour tous les codes pénaux de langue française, mais le Code pénal italien et le Code penal allemand font de même, ainsi que tous les codes pénaux européens à notre connaissance.”

Artículo 197.1 del Código Penal

1. El que, para descubrir los secretos o vulnerar la intimidad de otro, sin su consentimiento, se apodere de sus papeles, cartas, mensajes de correo electrónico o cualesquiera otros documentos o efectos personales o intercepte sus telecomunicaciones o utilice artificios técnicos de escucha, transmisión, grabación o reproducción del sonido o de la imagen, o de cualquier otra señal de comunicación, será castigado con las penas de prisión de uno a cuatro años y multa de doce a veinticuatro meses.

Zigor Kodearen 197.1. artikulua

1. Norbaitek, beste baten sekretuak agerrarazteko edo beste horren bizitza pribatuaren aurka joateko, berorren adostasunik gabe, paperak, gutunak, posta elektronikoko mezuak edo beste edozein agiri nahiz efektu pertsonal harrapatzen badizkio, telekomunikazioen artean esku sartzen badio, edo trikimailu teknikoak erabiltzen baditu, soinua, irudia edo beste edozein komunikazio-seinale entzun, igorri, irarri edo kopiatzeko, orduan, horri urtebetetik lau arteko espetxealdi-zigorra ezarriko zaio, bai eta hamabi hilabetetik hogeita lau arteko isuna ere.

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XVI)

4. Zuzenbidea, hizkuntzaren aldetik (VIII)

4.3. Zuzenbide bakoitzak, bere hizkuntza eta kontzeptuak: itzulpen juridikoa (VII)

4.3.2. Itzulpena performatiboaren alorrean

4.3.2.5. Alegiazkoa

(Bocquet, 2008: 30-31)

“Nous avons vu que, pour des raisons de pure, il existe essentiellement trois formes de textes, ou plutôt de phrases dans un texte normatif: la phrase de principe. Il n’en reste pas moins que deux de ces éléments peuvent être réunis: la définition des circonstances dans lesquelles un ordre est donné dans une subordonnée, et l’ordre exprimé dans la principale: c’est justement la structure de l’hypothétique. L’hypothétique est une des formes syntaxiques les plus largement employées dans les textes normatifs.

[...]

Dans le mode performatif, on le sait, c’est l’énoncé de la phrase qui crée la réalité. Ainsi, lorsque cette phrase crée la réalité sous l’aspect d’une norme, elle peut aussi définir les conditions factuelles de son application, qui se placeront nécessairement dans l’avenir: dès lors, ces conditions correspondent à l’énoncé de faits futurs et incertains, qui sont aussi bien hypothétiques que temporels. C’est dire que dans la perspective du discours performatif, la subordonnée hypothétique et la subordonnée temporelle recouvrent la même idée.”

Artículo 1514 del Código Civil

Cuando varios, conjuntamente y en un solo contrato, vendan una finca indivisa con pacto de retro, ninguno de ellos podrá ejercitar este derecho más que por su parte respectiva.

Lo mismo se observará si el que ha vendido por sí solo una finca ha dejado varios herederos, en cuyo caso cada uno de éstos sólo podrá redimir la parte que hubiese adquirido.

Kode Zibilaren 1514. artikulua

Norbaitzuek, batera eta kontratu batean bakarrik, finka indibisioa saltzen dutenean atzera-eskuratzeke itunarekin, ezin dute eskubide hori egikaritu, bakoitzari dagokion zatian baino.

Gauza bera beteko da, baldin eta bere kabuz finka saldu duenak zenbait jaraunsle utzi baditu; kasu horretan, jaraunsle utzi baditu; kasu horretan jaraunsle horietako bakoitzak berak eskuratutako zatia bakarrik ludi dezake.

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XVII)

5. Aditz performatiboak

5.1. Aditz performatiboak

(Alcaraz/Hughes, 2009: 133)

“Todos los géneros no sólo tienen una misma macroestructura, sino también una misma función comunicativa, que suele expresarse, tal como hemos dicho, por medio de alguno de los verbos realizativos o performativos utilizados en todos los géneros jurídicos. De esta manera, si el texto en cuestión es un contrato, aparecerá cerca del principio una fórmula como “reunidos de una parte ... y de otra ..., pactan (o “acuerdan”) como sigue ...”. En cambio, en el caso de una declaración unilateral, el verbo será “manifiesta”, “declara” o “afirma”. Por su parte, en un testamento o en una escritura pública, aparecerán verbos como “otorgar”, “disponer”, “dar”, “legar” y otros similares.”

5.2. Aditz performatiboak: gaztelaniatik euskarara

(Hernando Cuadrado, 2009: 133)

“La función comunicativa de los géneros suele expresarse por medio de algún verbo realizativo o performativo.”

5.2.1. *mandar* → *agindu*

5.2.2. *disponer* → *xedatu*

5.2.3. *resolver* → *ebatzi*

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XVIII)

6. Etorkizuna: proposamena

6.1. Itzulpenetik harago: arauak bi hizkuntzetan idaztea

6.1.1. Agindua, 1993ko apirilaren 6koa, Lehendakaritza, Lege Araubide eta Autonomi Garapenerako Sailburuarena, Jaurlaritzaren Kontseiluak 1993ko martxoaren 23an egin zuen bilkuran onartu eta Lege Egitasmoak, Dekretuak, Aginduak eta Erabakiak lantzeko jokabideak onartzen direneko Akordioa argitara dadila agintzen duena.

6.1.2. 8/2003 Legea, abenduaren 22koa, Xedapen Orokorrak Egiteko Prozedurarena.

6.2. Proposamena: ikerketarako batzordea, hizkuntza juridikoaren nondik norakoak.

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XIX)

7. Bibliografia (I)

8/2003 LEGEA, abenduaren 22koa, Xedapen Orokorrak Egiteko Prozedurarena. *EHA*, 2003ko abenduaren 30ekoa, 254. zk.

AGINDUA, 1993ko apirilaren 6koa, Lehendakaritza, Lege Araubide eta Autonomi Garapenerako Sailburuarena, Jaurlaritzaren Kontseiluak 1993ko martxoaren 23an egin zuen bilkuran onartu eta Lege Egitasmoak, Dekretuak, Aginduak eta Erabakiak lantzeko jokabideak onartzen direneko Akordioa argitara dadila agintzen duena. *EHA*, 1993ko apirilaren 19koa, 71. zk.

AGIRRE BEREZIBAR, Jesus Maria (2009) *Itzulpen estrategiak. Gaztelaniazko testu juridikoak eta administratiboak*. Oñati: Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea.

ALCARAZ VARÓ, Enrique; Hughes, Brian (2009) *El español jurídico*. 2ª edición actualizada. Barcelona: Ariel.

ASKOREN ARTEAN (2004) *Código Penal / Zigor kodea*. 2. argitaraldia. Bilbo: Deustuko Unibertsitatea-Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea.

AUSTIN, John Lagshaw (1962) *How to do things with words*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

AUSTIN, John Lagshaw (1970) *Quand dire, c'est faire*. Paris: Seuil.

BOCQUET, Claude (2008) *La traduction juridique. Fondament et méthode*. Bruxelles: De Boeck.

CAO, Deborah (2007) *Translating law*. Clevedon-Buffalo-Toronto: Multilingual Matters Ltd.

CONTE, Amedeo G. (1994) «Performativo Vs. Normativo» In SCARPELLI, Uberto; DI LUCIA, Paolo (1994) *Il linguaggio del diritto*. Milano: Edizioni Universitarie di Lettere Economia Diritto, 247-263.

EUSKALTZAINDIA

Performatibo juridikoak euskaraz: estrategietarako abiaburuak (XX)

7. Bibliografia (II)

- ESNAL, Pello (2008) «Testu-antolatzaileak. Erabilera estrategikoak. Liburuaren aurkezpena» *Euskera*, 53. zk., 467-483.
- EUSKALTZAINDIA. CORPUS BATZORDEA (2008) *Testu-antolatzaileak. Erabilera estrategikoa*. Bilbo: Euskaltzaindia.
- EUSKALTZAINDIA. CORPUS BATZORDEA (2011) *Hitz-ordena. Erabilera estrategikoa*. Bilbo: Euskaltzaindia.
- GARZONE, Giuliana (2008) «Gli enunciati performativi nel testo giuridico inglese : la prospettiva linguistica» In GARZONE, Giuliana; SANTULLI, Francesca (2008) *Il linguaggio giuridico. prospettive interdisciplinari*. Milano: Giuffrè Editore, 57-87.
- GRZEGORCZYK, Christophe (1974) «Le rôle du performatif dans le langage du droit». *Archives de philosophie du droit*, núm. 19, 229-241.
- HERNANDO CUADRADO, Luis Alberto (2003) *El lenguaje jurídico*. Madrid: Editorial Verbum.
- LEGAULT, Georges A. (1977) *La structure performative du langage juridique*. Montreal: Les Presses de l'Université de Montréal.
- ROBLES MORCHÓN, Gregorio (2007) *Pluralismo jurídico y relaciones intersistémicas. Ensayo de teoría comunicacional del derecho*. Cizur Menor: Aranzadi.
- URRUTIA BADIOLA, Andres (2003) «Arauzko testuak euskalkien tradizioan: San Franziskoren hirugarren ordena» *Karmel*, 2003-2 zk., 17-35.
- URRUTIA BADIOLA, Andres (2008) «Legea eta Administrazioaren hizkera, testu antolatzaileen ikuspegitik» *Euskera*, 53. zk., 525-546.
- URRUTIA BADIOLA, Andres (ed.) (2011) *Código Civil / Kode zibila*. 3. argitaraldia. Bilbo: Deustuko Unibertsitatea-Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea.